

Bijlage C: Tariefstrategie

Landelijke raamovereenkomsten jeugdhulp 2019-2020

Inleiding

De VNG heeft een nieuwe bekostigingssystematiek voor de Landelijke Raamovereenkomsten Jeugd (LRJ) 2019-2020 uitgewerkt. Aanleiding is enerzijds het sinds 2018 aflopen van de bestuurlijke afspraak om DBC's te hanteren als bekostigingssystematiek voor Jeugd-GGZ en anderzijds de onderliggende aanbesteding van de landelijke raamovereenkomsten 2019-2020 voor Jeugdhulp door de VNG.

Dit memo schetst de tariefstrategie welke de VNG hanteert bij de bekostigingssystematiek voor de aanbesteding van de landelijke raamovereenkomsten 2019-2020. In de onderhandelings- en gunningsfase van de Aanbestedingsprocedure zullen wij langs deze bekostigingssystematiek tot nieuwe tariefsafspraken komen voor de landelijke raamovereenkomsten Jeugd 2019-2020.

De tariefstrategie is opgesteld met het oog op de specifieke positie van de landelijke raamovereenkomsten en de transformatie die lokaal en regionaal plaatsvindt. Zo'n strategie gaat niet over het tarief alleen maar is gebaseerd op uitgangspunten die voortvloeien uit het doel van deze landelijke raamovereenkomsten: een vangnet voor landelijk sterk specialistische functies binnen de jeugdhulp. Deze uitgangspunten zijn gebaseerd op het besluit van de VNG-ledenvergadering, de ervaringen met de lopende raamovereenkomsten en de uitkomsten en inzichten vanuit de werkgroep integrale bekostiging en het programma i-Sociaal Domein. Uiteraard kijken we daarbij vanuit verschillende gezichtspunten: gemeenten, aanbieders in de raamovereenkomsten, aanbieders buiten de raamovereenkomsten, verwijzers en cliënten.

Uit deze uitgangspunten is een tariefstrategie afgeleid. Ook is een aanpak geformuleerd waarmee invulling gegeven wordt aan deze strategie. Daarmee ontstaat een transparant en onderbouwd tariefvoorstel dat de VNG gaat hanteren bij tariefgesprekken met de verschillende aanbieders in de onderhandelings- en gunningsfase.

Uitgangspunten

De uitgangspunten die zijn gehanteerd bij de tariefstrategie zijn de volgende:

- Beschikbaarheid van het specialistische zorgaanbod in de landelijke raamovereenkomsten is belangrijk vanwege de specifieke positie die deze zorgvormen hebben in het zorglandschap Jeugd: een zorgaanbod voor Jeugdigen welke niet beschikbaar is in de regionaal ingekochte voorzieningen;

- Binnen de nieuwe raamovereenkomsten worden, net als in de lopende raamovereenkomsten, wel tarief- maar geen volumeafspraken gemaakt;
- Om transformatie voorop te zetten hanteert VNG geen generieke tariefkorting. Dit sluit aan bij macrobudgetten Jeugd 2018 en verder, waarin geen korting wordt doorgevoerd.
- VNG streeft naar harmonisatie en herijking van de tariefstructuur in de landelijke raamovereenkomsten. Dit heeft de VNG voor de jeugd ggz functies met een landelijke raamovereenkomst al in 2018 gedaan. Het aantal prestaties is beperkt en differentiatie in tarieven kan bestaan, mits onderbouwd vanuit zorginhoudelijke kenmerken;
- VNG conformeert zich aan de standaarden opgesteld door gemeenten en aanbieders via het programma i-Sociaal Domein, waaronder de standaardartikelen voor de uitvoeringsvarianten iJw.
- VNG hanteert, conform deze standaarden en om administratieve lasten te beperken, integrale tarieven voor de prestaties in de raamovereenkomsten, dus inclusief opslagen en bijkomende kosten als vervoer, medicijnen (voor zover van toepassing) en maakt transparant welke elementen in een tarief zijn betrokken;
- VNG definieert de prestaties op een aggregatieniveau waarop voldoende homogeniteit te realiseren is. Dit betekent:
 - voor afgebakende zorgtrajecten een tarief per traject (conform de outputgerichte uitvoeringsvariant);
 - voor zorgvormen waarbij de duur en/of de zorgintensiteit onvoorspelbaar is, zijn de prestaties gebaseerd op geleverde inspanning voor de cliënt (tijdsbesteding of dagen) met specifieke definities en declaratieregels (conform de inspanningsgerichte uitvoeringsvariant).
- VNG is als contractpartij richting gemeenten en individuele zorgaanbieders transparant over de methodiek en eventuele aannames bij de tariefonderbouwing;
- VNG hanteert kostendekkende tarieven. Op onderdelen waar de VNG een tariefvoorstel voorstelt met sterke verlaging ten opzichte van de huidige tarieven, houdt ze rekening met de tijd die aanbieders nodig hebben om daarnaar toe te groeien.

Tariefstrategie

Vanuit theoretisch perspectief waren drie hoofdstrategieën denkbaar: (1) tarief laten ontstaan in de markt (2) nieuw tarief baseren op bestaande tarieven of (3) tarief onderbouwing vanuit een reële kostprijs. De nu geldende tarieven in de landelijke raamovereenkomsten zijn tot stand gekomen door het destijds bestaande tarief als basis te hanteren met daarop een kortingspercentage afgeleid van de gemiddelde korting op het macrobudget voor jeugd over drie jaar. Een korte afweging van deze drie opties:

1. Het toepassen van een marktmechanisme voor deze vormen van jeugdhulp is niet realistisch en niet wenselijk omdat vanuit de aard van het LRJ de zorgfuncties opereren in een specifieke *niche* binnen het zorglandschap.
2. Het baseren van tarieven op de huidige tarieven geeft de grootste zekerheid voor continuïteit, maar biedt beperkte toetsing of deze kostendekkend of te hoog zijn. Voor bestaande partijen betekent keuze voor deze strategie dat de tarieven niet herijkt worden. Conform uitgangspunten zal gestreefd worden naar harmonisatie.
3. Het onderbouwen vanuit een reële kostprijs betekent een herijking van bestaande tarieven. Dit vraagt echter veel inspanning en informatie die de VNG niet zelf tot haar beschikking heeft. Het betrekken van aanbieders door bij hen informatie op te vragen betekent administratieve lasten en betekent een

risico wanneer informatie lastig objectief te maken is. Voorkomen moet worden dat tijdens het onderzoek de tariefdiscussie al start. Een goede balans tussen inspanning, administratieve lasten en objectiviteit is daarom bij deze optie belangrijk.

Hieruit volgt dat een pragmatisch mix van optie 2 en 3 voor de hand ligt. De bestaande tarieven (ad 2) zijn tenminste kostendekkend en zijn daarmee een vertrekpunt voor de onderbouwing van een tariefvoorstel. De herijking van de tarieven (ad 3) wordt daarnaast uitgevoerd ter toetsing. Herijking gebeurt door vergelijken en analyseren van feitenmateriaal over de belangrijkste kostendrijvers.

Conclusie tariefstrategie: Een combinatie van geharmoniseerde bestaande tarieven en herijking van deze tarieven, met een focus op de belangrijkste kostendrijvers, vormt de basis voor een transparant tariefvoorstel in de gesprekken tijdens de onderhandelings- en gunningsfase tussen VNG en aanbieders in de LRJ.

Aanpak op hoofdlijnen

Deze tariefstrategie betekent op hoofdlijnen dat twee analyselijnen naast elkaar geplaatst worden, zie toelichting in bijlage B.

1. Harmonisatie van tariefstructuur en tarieven
2. Herijking van de tarieven

Deze informatie naast elkaar vormt niet direct één tariefvoorstel. Met toepassing van de uitgangspunten zal de VNG haar keuze voor een tariefvoorstel toelichten in de gesprekken met individuele aanbieders. Daarbij zal ook nadere besluitvorming over indexering worden toegelicht.

Vooruitblik

Met de voorgestelde aanpak beogen we de gewenste harmonisatie te bereiken en een reductie van het aantal prestaties met daarbij een op transparante wijze onderbouwd tariefvoorstel. Met inspanningsgerichte bekostiging (tijdsbesteding, dagen) vermindert het aantal prestaties sterk.

Bijlage B. Globale aanpak harmonisatie en herijking

1. Harmonisatie van tariefstructuur en tarieven

Op dit moment zijn tarieven vastgelegd per zorgfunctie, per aanbieder en per prestatie. De uitgangspunten vragen om harmonisatie, uit te voeren als een reductie van het aantal prestaties én van het aantal tarieven. Centrale vraag achter deze harmonisatie is: "Op welk niveau kan de gewenste vereenvoudiging van de tariefstructuur plaatsvinden?"

Voor het beantwoorden van deze vraag hanteren we de volgende werkhypotheses, gebaseerd op input van de klankbordgroep van gemeenten op 20 september 2016:

- Naar verwachting is harmonisatie van tarieven tussen functies lastig, immers de zorginhoud tussen functies kan sterk verschillen.
- Binnen een zorgfunctie kan voor een zelfde prestatie wel gestreefd worden naar één tarief voor alle aanbieders, maar nadere analyse naar inhoud van zorg en impact voor de aanbieder is nodig.
- Daarbij is het relevant te zoeken naar een rationalisatie van de prestaties, ofwel het aantal prestatiecodes te verkleinen.

We hanteren de volgende aanpak:

1. We analyseren de huidige tarieven en maken bestaande verschillen in tarieven inzichtelijk.
2. We duiden de aard van deze verschillen naar zorginhoud en kostenstructuur.
3. Deze inzichten helpen om kosten-homogene groepen van prestaties aan te wijzen waarvoor harmonisatie van de tariefhoogte mogelijk is.
4. Bestaande tarieven worden voor deze gegroepeerde prestaties samengevoegd tot een geharmoniseerd tarief.

2. Herijking van tarieven

Herijking van de tarieven vullen we in door vergelijking van de bestaande tarieven met informatie uit andere bronnen, aangevuld met een beperkte uitvraag bij aanbieders. Dit laatste is nodig om het zorg-specifieke karakter goed te interpreteren en te duiden. Onderstaande tabel geeft hiertoe een eerste aanzet.

	Tijdsbesteding (uren)	Intramuraal verblijf (dagen)
Alternatieve bronnen of referenties	Tarieven NZa Rapportages met inzicht in tarieven (w.o. KPMG, 2014) Onderzoeken in regio's	Prestatieomschrijvingen NZa Onderzoeken in regio's Beschrijving van GGZ-deelprestaties verblijf A t/m G
Belangrijkste kostendrijvers	Functieniveau, functiemix, productiviteit, indirecte (patiëntgebonden) tijd, overhead	Aard verblijfszorg Inzet aantal medewerkers (VOV) Bedbezetting Toezicht/beveiliging Fysieke setting / huisvesting
Beperkte uitvraag	Zorg-specifieke en meetbare kostendrijvers: functiemix en indirecte (patiëntgebonden) tijd.	Nader in te vullen

Tabel 1. Voorstel bronnen en uitvraag ten behoeve van de herijking.